

08.06.2009

Valtiovarainministeriö

**Pitkäaikaissäästämistä koskevan lainsäädännön uudistaminen
(VMO55:00/2009, VMO56:00/2009)**

Valtiovarainministeriössä on laadittu lakiluonnokset pitkäaikaissäästämistä ja sen verotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Pitkäaikaiset pankkitalletukset, rahastosijoitukset, korkosijoitukset ja suorat osakesijoitukset saisivat jatkossa samanlaisen verokohtelun kuin tähän asti on ollut vapaaehtoisilla eläkevakuutuksilla. Suomen Yrittäjät lausuu lakiluonnoksista yhtenä kokonaisuutena seuraavaa:

Lausunto

SY pitää pitkäaikaissäästämistä ja sitä koskevan verolainsäädännön uudistamisen tavoitteita perusteltuina, kun näitä tarkastellaan pitkäaikaissäästämisen edistämisen näkökulmasta. Veroetujen laajentaminen talletuksiin, osakkeisiin ja rahastoihin lisäisi vakuutettavien ja sijoittajien valinnanvapautta.

Myös lakitekninen ratkaisu, jossa verokannusteista säädettäisiin verolainsäädännössä ja muista pitkäaikaissäästämisen ehdoista erillisessä puitelainsäädännössä, on sinänsä kannatettava, koska yksityiskohtaisten ehtojen sisällyttäminen verolainsäädäntöön tekisi tuloverolain entistä monimutkaisemmaksi.

On kuitenkin tärkeää, että pitkäaikaissijoittamisen rinnastaminen perinteiseen eläkevakuutusäästämiseen ei johda siihen, että vapaaehtoista eläkesäästämistä ei enää pidetä yhtä selvänä sosiaaliturvan omavastuisena täydentäjänä kuin nykyisin. Eläkesäästämistä ei pidetä niinkään sijoituksena, vaan sosiaaliturvan täydentäjänä esim. työttömyysjaksojen, perhevapaiden tai muiden työelämään liittyvien katkosten aikana. Etenkin väestön ikääntymisen vuoksi on syytä muistaa omavastuisen sosiaaliturvan yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys. Verosäännöksiä ei tulisi myöskään muuttaa jatkuvasti, koska tämä vähentää luottamusta järjestelmiin.

Erittäin tärkeää on huolehtia myös siitä, että uudistus ei johda rahoitusmarkkinoiden kehittymisen näkökulmasta – välillisesti tai välittömästi – pk-yritysten riskirahoitusmahdollisuuksien kaventumiseen. Uudistuksessa ei ehdoteta minkäänlaisten verokannusteiden lisäämistä pk-yrityksiin suuntautuviin sijoi-

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221
f. (09) 2292 2999
toimisto@yrittajat.fi

tuksiin, vaan vain muihin pitkäaikaissäästämisen muotoihin.

Rahoitusmarkkinoiden tehtävänä on säästövarojen ohjaaminen lainamarkkinoille. Tämä merkitsee käytännössä kertyneiden säästövarojen sijoituksia edelleen mm. joukkovelkakirjalainoihin ja pörssiosakkeisiin. Lähinnä talletuspankkien pitkäaikaistalletuksista osa suuntautuu pk-yritysten lainarahoitukseen. Myös pääomasijoittajien näkökulmasta sijoitukset pk-yrityksiin ovat jo nykyisin huomattavasti riskialttiimpia kuin muut rahoituskohteet. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuussäännökset ohjaavat myös sijoituksia vain rajoitetusti pörssissä noteeraamattomien yritysten rahoittamiseen. Talouden kääntyessä taas nousuun etenkin kasvuyritykset tarvitsevat pääomia ja siihen liittyviä riskisijoituksia. Lopputuloksena ei siksi saisi syntyä tilannetta, jossa pk-yritysten rahoitusmahdollisuudet heikkenevät muiden sijoitusmuotojen muuttuessa pk-yrityksiä suhteellisesti edullisemmiksi ja pk-yritysten rahoitusmarkkinat kaventuvat.

Vapaaehtoisen eläkevakuuttamisen volyymi on kasvanut pitkään ja näiden odotetaan edelleen lisäävän säästämistä. Jos verovähennykset laajennetaan myös muuhun pitkäaikaissäästämiseen, yhä suurempi osa säästämisestä suuntautuu odotettavasti uusiin säästömuotoihin. Tämä on vastoin hallituksen tavoitetta elvyttää pk-yrittäjyyttä. Samalla säästämisen lisääntymisen odotetaan merkitsevän myös kulutuksesta pidättymistä, joka heijastuu yrityksiin kulutuskysynnän vähenemisenä. Pitkäaikaissäästämisen veroetujen laajentaminen ilman, että samalla parannetaan myös pk-yrityksiin suunnattavan rahoituksen kilpailukykyä, viekin pohjaa hallitusohjelman pk-yrittäjyyttä koskevilta tavoitteilta.

Katsommekin, että uudistuksen yhteydessä tulee toteuttaa myös jäljempänä esittämämme pk-yritysten verotuksen kannustavuuden lisäämistä koskeva muutos, joka olisi välttämätön pk-yritysten rahoituksensaannin turvaamiseksi. Jos pk-yritysten rahoituksensaantia ei voida uudistuksen yhteydessä varmistaa, ei pitkäaikaista säästämistäkään voida tukea ehdotetulla tavalla.

Pk-yrityksiin sijoittaminen verotuksellisesti kannustavamaksi

Hallitusohjelman konkreettisina uudistuksina on luvattu keventää pienten osinkotulojen verotusta. Tarkoituksena on ollut korjata mm. vuoden 2005 osinkoverouudistuksen epäkohtia sellaisissa niukkavaraisissa pk-yrityksissä, joille yhtiöveron hyvityksestä luopuminen ja siirtyminen osinkojen kahdenkertaiseen verotukseen merkitsivät aikanaan verotuksen kiristymistä. Näitä yrityksiä on arviolta 20.000 kappaletta. Tätä uudistusta ei ole kuitenkaan vielä toteutettu.

Etenkin pienille palvelualan yrityksille on tyypillistä investointien vähäisyys. Niukkojen nettovarojen tai velkaisuuden vuoksi työvaltaisten pk-yritysten osingot verotetaan pääosin saajan ansiotulona, ei pääomatulona. Tällaisiin yrityksiin sijoittaminen ei sen vuoksi ole nykyisin verotuksellisesti kannustavaa. Myös tällaisten yritysten kehittämistä tulisi kuitenkin edistää säätämällä tietty osa jaetusta osingosta vain yhteen kertaan verotetuksi, jolloin osinkoverotus palkitsisi riskin ottamisesta myös tällaisissa yrityksissä. Pk-kentän näkökulmasta kannalta tilanne on nykyisessä suhdannetilanteessa jopa korostunut, koska yritykset ottavat tällä hetkellä velkaa viedäkseen toimintansa taantuman

yli. Tämä kuitenkin pienentää pääomatulolaskennan perusteena olevia netto-varoja ja voi kiristää omistajan verotusta.

SY vaatii pk-yritysten pääomatulon laskentapohjan vahvistamista uudistuksen yhteydessä niiden rahoituksen tukemiseksi. Verotuksen kannustavuuden lisääminen voitaisiin toteuttaa laajentamalla pääomatulon laskentapohjana olevan nettovarallisuuden määrittelyä siten, että siinä huomioidaan myös yritysvelkojen vakuutena oleva omaisuus, jota vastaan yrittäjä on nostanut yritystoiminnan rahoittamiseen käytettyä velkaa. Vaikka nämä sitoumukset eivät näy taseessa, ne merkitsevät voimakasta henkilökohtaista panostusta yrityksen toimintaan. Nykyisessä taloustilanteessa nettovarallisuuskorjaus lisäisi intressiä pitää yritys pystyssä vaikeassa tilanteessa myös velkarahalla.

SY:n ehdottama muutos koskisi kokonaisuutena noin 50 000 yrittäjää ja arvio uudistuksen kustannuksista on noin 50 miljoonaa euroa. Yritysveloista annettujen vakuuksien määrä on todennettavissa pankin lainailmoituksilla.

Muuta

Ehdotus, jonka mukaan pitkäaikaissäätämistä koskeva sopimus voitaisiin siirtää myös toisen palveluntarjoajan sopimukseen, olisi sinänsä kannatettava, koska tällainen pitää yllä kilpailua. Myös varojen nostoperusteet olisivat perusteltuja, koska tällaisia rajoituksia on joka tapauksessa oltava ja ne tuovat sijoittamiseen pitkäjännitteisyyttä. Voimassaoleviin eläkevakuutussopimuksiin ei kuitenkaan tulisi puuttua. Säästötuotteiden eläkeikä tulisi myös sitoa kiinteämmin työeläkelainsäädännön alimpaan eläkeikään 63 vuotta, jotta etuudet eivät muutu kesken sopimuskauden. Kuolemanvaravakuutuksen verovapaudesta luopuminen perintöverotuksessa mutkistaisi sen sijaan tarpeettomasti verolainsäädäntöä eikä ole tämän vuoksi perusteltu.

Kertamaksullinen eläkevakuutus ei myöskään ole nykysäännösten mukaan vähennyskelpoinen siitä huolimatta, että kertyvät etuudet ovat aikanaan veronalaista tuloa. Vähennyskelpoisuus edellyttää vakuutuksen maksua vähintään kahdessa erässä. Jotta vakuutusmuodot olisivat samalla viivalla, myös kertamaksulliset eläkesopimukset tulisi säätää osittain vähennyskelpoisiksi ja etuudet osittain verollisiksi tai vaihtoehtoisesti etuudet kokonaan verovapaiksi.

Vähennyskelpoisuuden edellytyksiin esitetään myös muita muutoksia, mikä olisi seurausta verotuen laajentamiseksi. Koska vähennyskelpoisuuden edellytykset olisivat neutraalisuussyistä samat myös eläkevakuutuksille, ne olisivat hyväksyttäviä siinä tapauksessa, että kokonaisuudistus päätetään toteuttaa.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jussi Järventaus
Toimitusjohtaja

Anna Lundén
Johtaja